

УДК 347.97/.99

Андрій Кулібаба,аспірант Навчально-наукового інституту права
Сумського Державного Університету

ПОНЯТТЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ КРИТЕРІЙ У ПРОЦЕСІ ДОБОРУ НА ПОСАДУ СУДДІВ

У даній статті проаналізовано поняття доброчесності, які використовуються в українській науці, а також закордоном. Ключова роль цього поняття у процедурі добору суддів. Визначено основні критерії та практику визначення доброчесної поведінки в Україні та інших державах світу та Європи. Надано рекомендації щодо усунення прогалин у трактуванні окремих термінів та неоднозначності формулювань.

Ключові слова: добір суддів, доброчесність, принципи, прогалина, Вища кваліфікаційна комісія суддів.

Постановка проблеми. В Україна після подій Революції гідності настав час, коли відкрилося вікно можливостей, проводилася велика кількість реформ. Однією з ключових реформ повинна була стати реформа судової влади та протидії корупції.

Важливою віхою цих реформ стало затвердження 14 жовтня 2014 року «Зasad державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2014–2017 роки». У цьому документі зазначається, що, за даними соціологічних досліджень, зокрема «Барометра Світової Корупції» (Global Corruption Barometer) від Transparency International та Gallup International Association), найкорумпованішою сферою українці вважають судову владу (66 відсотків). Такі результати продемонстрували підсумки дослідження, проведеного Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова: судову владу українці вважають найбільш корумпованою сферою, а 47 відсотків опитуваних вважають, що у судовій владі корупцією охоплено все. За даними Світового Індексу Правосуддя (World Justice Project – Rule of Law Index), Україна за показником «відсутність корупції в судовій системі» зайняла 94 місце з 99 проаналізованих країн. Згідно із судовим індексом, який визначається Європейською бізнес-асоціацією, судова влада дискредитувала себе також в очах бізнес-середовища: за всіма складниками індексу оцінка судочинства в Україні є негативною [13]. Однією з основних причин руйнування судової влади є невдало реалізована у 2010 році судова реформа: прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» негативно вплинуло на органи суддівського самоврядування: вони стали повністю за-

лежними від політичної влади. Політичні принципи формування Вищої ради юстиції та нечітко сформульовані підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності призвели до того, що судді фактично втратили гарантії незалежності своєї діяльності. Механізм добору суддів характеризувався зловживаннями з боку органів, відповідальних за цю процедуру.

Наступним кроком у реформуванні судової влади в Україні стало прийняття у червні 2016 року нового закону «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон), покликаною докорінно змінити процедуру добору кандидатів на посаду суддів та й загалом реформувати судову гілку влади. Однак застосування цього нормативно-правового акта на практиці виявилось складним із цілої низки причин, перш за все через неоднозначність та спірність трактування окремих вживаних у ньому термінів та категорій. Такий стан речей породжує ризики маніпулювання механізмами добору суддів та появи зловживань з боку компетентних органів.

Однією з ключових проблем є невизначеність понять, що є основоположними під час відбору кандидатів на посаду судді. У ст. 69 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначені вимоги до кандидатів на посаду судді, а саме: на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесят п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, доброчесним та володіє державною мовою [1]. У ст. 65 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» 2010 року, який нині втратив чинність, передбачалось, що на посаду судді може бути рекомендований

громадянин України, не молодший двадцяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи в галузі права не менш як три роки, проживає в Україні не менш як десять років та володіє державною мовою [11]. Таким чином, головною новелою Закону є поява серед критеріїв відбору суддів таких якостей кандидата, як «компетентність» та «добročесність».

Формування нових критеріїв до осіб, які претендують на посаду судді, зумовлене новими викликами, що постали перед суспільством. Віднесення до них добročесності є надзвичайно важливим з огляду на те, яку роль відіграє судова гілка влади у становленні правової держави. Саме добročесність є ключовою категорією у формуванні морально-етичного образу суддів, запорукою формування довіри народу до суддів та судової влади в цілому. Законодавці зробили вагомий крок, включивши в критерії добору суддів таке поняття, як «добročесність», вирішивши, що судді мають бути не тільки професійними, але й добročесними. Ця зміна є ключовою також в аспекті відходу від ідеї ефективності судової влади, яка залежить виключно від якості законів, і встановлення паритету з морально-етичним складником.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Категорія добročесності є порівняно новою у вітчизняній юридичній науці. Питанням добročесності державних службовців присвячена низка наукових праць, у тому числі: Л. В. Прудіус, Л. Курочки та інших. Проблематика добročесності суддів розкрита у працях І. В. Федорович, Т. Семків, Л. Е. Зуєвої, С. В. Глущенко та інших. Проте слід зазначити, що у визначенні поняття добročесності більшість вітчизняних учених спирається лише на критерій корупційності чи протиправності поведінки, залишаючи поза увагою її інші аспекти. Або ж не аналізують питання добročесності загалом і пов'язують її виключно з діяльністю Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради добročесності.

У зв'язку з цим метою даної статті є дослідження поняття «добročесність» як визначального критерію відбору кандидатів на посаду суддів та критерію відповідності суддів займаній посаді.

Від суддів громадяни очікують не тільки знання закону, але і гідної, сумлінної, урівноваженої, об'єктивної та непоступливої поведінки. Саме тому особисті якості кандидата на посаду судді повинні бути в центрі уваги під час конкурсу та процедури відбору.

Але необхідно зазначити, що тлумачення самого поняття «добročесність» немає в жодному з нормативно-правових актів України, що варто вважати прогалиною та корупціогенним чинником щодо процедури добору суддів та притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.

Складається парадоксальна ситуація: суддею може стати будь-яка особа, що відповідає законодавчо закріпленим вимогам та оціночним критеріям, таким як «добročесність», і тільки після призначення на посаду йому можуть бути пред'явлені вимоги стосовно етичності поведінки та відповідності вчинюваних ним дій певним моральним стандартам. Тобто існує проблема відсутності закріплення певного стандарту для кандидата на посаду судді, що є не менш важливим ніж наявність Кодексу суддівської етики, який вирішує порушену проблему.

Саме по собі поняття «добročесність» було сформоване за рамками юриспруденції, і, щоб дати визначення, потрібно звернутися до філософських вимірів та уявлень.

Добročесність як одна з основних категорій моральної теорії була в центрі філософських роздумів уже від самого виникнення філософії як науки.

За визначенням, який дає сучасний словник з етики, добročесність – це позитивна моральна якість, зумовлена свідомістю і волею людини, яка є узагальненою стійкою характеристикою людини, її способу життя, вчинків; якість, що характеризує готовність і здатність особистості свідомо і неухильно орієнтуватись у своїй діяльності та поведінці на принципи добра і справедливості [3, с. 387].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови поняття добročесності розглядається як властивість за значенням «добročесний», висока моральна чистота, чесність. Добročесний – який живе чесно, дотримується всіх правил моралі. Який є проявом чесності, моралі [2, с. 308].

Категорія «добročесність» належить до основоположних категорій етики, відображає певну мораль, яка є суб'єктивною за своєю суттю та означає результат виділення в поведінці особистості певних стійких позитивних моральних якостей. Добročесність державної влади може в найбільш загальному вигляді означати високоморальну характеристику її представників, діяльність яких спрямовується на досягнення добра як для кожної окремої людини, так і для суспільства в цілому [4]. Дещо інше визначення добročесності запропоновано у Посібнику для членів Комісії з відбору суддів США: добročесність означає чесність, моральну

силу та професійну справедливість. Вона також вимагає відчуття гідності, надійності та абсолютної щирості. Добросесний суддя є непохитно етичним [10]. Етична поведінка суддів вимагає, як мінімум, додержання законодавства, Кодексу поведінки суддів та Кодексу професійної відповідальності [7]. У посібнику для визначення поняття «добросесність» застосовані також оціночні поняття, такі як мораль, чесність, надійність, але наданий той мінімум, який дає предметно оцінити напрям думки законодавця щодо оцінки даного поняття.

Інститут СЕЕЛІ (Прага) у 2015 році визначив добросесність як «внутрішню рису людини, коли вона діє відповідно до певних принципів та цінностей, не йдучи на компроміси ні на роботі, ні в приватному житті. Це означає чесне, сумлінне, правильне і самовіддане виконання трудових обов'язків. Насправді, чесність проявляється у виконанні суддівських обов'язків з об'єктивністю, на основі повної рівності, дотримання законодавчих умов, все для забезпечення законності. У судочинстві, добросесність означає набагато більше, ніж сумлінність. Це обов'язок. Добросесність аналізується з двох різних точок зору: верховенство закону, де добросесність розцінюється як професіоналізм громадського представника (внутрішня добросесність); і демократія, де добросесність стосується відповідальності, що правосуддя і його інститути мають перед громадськістю, щоб отримати суспільну довіру (добросесність з зовнішньої точки зору). Проте очевидно, що врешті-решт обидві точки зору вказують на одне й те саме – індивідуальну добросесність громадського представника. Коли цінності деградують, все перетворюється на те, що ми називаємо корупцією».

Проте без зазначення критеріїв та окреслення меж можливої поведінки кандидата на посаду судді, визначення напрямів, за якими буде перевірятися кандидат, неможливо дати реальну оцінку критерію добросесності. Однак філософське трактування допомагає зрозуміти глибину цього поняття і дати фундамент для осмислення його з юридичної точки зору.

Варто відзначити, що за результатами дослідження, яке було проведено Центром Разумкова, судовій системі довіряють 9,3% опитаних, не довіряють – 80,9% [16]. Такий стан речей підвищує необхідність проведення незалежних та якісно оновлених, як процедурно, так і законодавчо, конкурсів та приділення особливої уваги морально-етичним якостям кандидатів на посаду суддів. Саме критерій довіри повинен стати основним в оцінці якості роботи суду.

Авторитет та довіра до судової гілки влади формується залежно від персонального складу суддів, а саме від людей, які займають посади суддів. Саме тому є важливим, що кандидат на посаду судді, як і суддя, повинен уникати будь-якої неналежної поведінки та непристойності. Ця заборона стосується як професійної, так і особистої поведінки. Кандидат на посаду судді, як і суддя, повинен очікувати, що він буде предметом громадської перевірки і прийматиме вільно та охоче обмеження, які розглядаються як обтяжливі для звичайних громадян.

Тож важливість значення добросесності як для кандидатів на посаду суддів, так і для суддів є однаковою для формування судової системи, оцінки критеріїв добросесності та моральності за однаковою методологією. Тобто оцінювання добросесності кандидата на посаду судді та добросесності судді повинно бути однаковим.

Однак залишається питання, які саме підходи та критерії використовувати у разі застосування поняття добросесності під час перевірки кандидатів на посаду суддів.

Одним із варіантів оцінки добросесності суддів є методологія перевірки, якою послуговується громадський рух «Чесно», а саме наявність п'яти критеріїв, яким повинен відповідати кандидат на посаду судді:

- непричетність до корупції або кримінальних правопорушень;
- відповідність стилю життя задекларованим доходам та прозорість статків;
- непричетність до порушення прав людини;
- дотримання норм етики.

Також необхідно відзначити, що рішенням ВККС було затверджено Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення. У цьому положенні передбачена також певна методологія, за якою члени ВККС повинні здійснювати оцінку критерія «добросесність» у кандидатів на посаду судді. Варто відзначити, що головним критерієм за цією методологією є відповідність способу життя задекларованим статкам кандидата на посаду судді та членів його родини. Саме цьому критерію присвячено чотири з шести пунктів, що передбачені положенням.

Два інших пункти варто зазначити окремо, бо вони регулюють інше коло питань, що є більш предметними з точки зору визначення поняття добросесності. Пункт 10.3 (наявність інформації про вчинення кандидатом на посаду судді проступків або правопорушень, які свідчать про його недобросесність, а та-

кож фактів притягнення його до відповідальності) є проблемним, тому що знову ж таки оперує оціночним критерієм, якому саме і повинен давати роз'яснення. Пункт 10.6 (дотримання кандидатом на посаду судді законодавства, що регулює його професійну діяльність) передбачає дотримання саме законодавства і не передбачає дослідження вчинюваних ним дій поза межами професійної діяльності та правового поля [6].

Як доповнення та деталізацію цих критеріїв у частині дотримання етики варто зазначити принципи дотримання етичних норм, що передбачені в Бангалорських принципах поведінки суддів.

- Суддя повинен не допускати порушень етичних норм і уникати поведінки, яка може видатись неетичною в будь-якій сфері своєї діяльності.

- Як і будь-якому іншому громадянину, судді гарантується свобода висловлення, віросповідання, участі у зборах і асоціаціях, проте в процесі реалізації цих прав суддя завжди повинен дбати про те, щоб своєю поведінкою підтримувати високий статус посади судді, а також безсторонність і незалежність судових органів.

- Суддя не повинен дозволяти, щоб його сімейні, соціальні або інші зв'язки неналежним чином впливали на його професійну поведінку, а також на винесення ним судових рішень [5].

Ці принципи є документом, який має величезну потенційну цінність не тільки для судових органів усіх країн, але і для широкої громадськості, що прагне до забезпечення надійної основи для бездоганної чесності судових органів. Вони дають базові принципи, на яких повинна будуватися судова система загалом.

У Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції закріплено важливість доброчесності й інструменти її дотримання, але безпосередньо тільки щодо державної служби. У цьому разі варто провести аналогію. Держава-учасниця, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, прагне в належних випадках створювати, підтримувати й зміцнювати такі системи приймання на роботу, набору, проходження служби, просування по службі та виходу у відставку державних службовців і в належних випадках, інших державних посадових осіб, які не обираються, які: ґрунтуються на принципах ефективності й прозорості й на таких об'єктивних критеріях, як бездоганність роботи, справедливість і здібності; включають належні процедури підбору й підготовки кадрів для заняття державних посад,

які вважаються особливо вразливими з точки зору корупції, і ротації, у належних випадках, таких кадрів на таких посадах; сприяють виплаті належної винагороди й установленню справедливих окладів з урахуванням економічного розвитку Держави-учасниці; сприяють здійсненню освітніх і навчальних програм з метою забезпечення того, що ці особи задовольняють вимоги стосовно правильного, добросовісного й належного виконання державних функцій, а також забезпечують їм спеціалізовану й належну підготовку, щоб поглибити усвідомлення ними ризиків, які пов'язані з корупцією та стосуються виконання ними своїх функцій. Такі програми можуть містити посилання на кодекси або стандарти поведінки у відповідних галузях (стаття 7);

Заохочує, *inter alia*, непідкупність, чесність і відповідальність своїх державних посадових осіб, застосовуючи кодекси або стандарти поведінки для правильного, добросовісного й належного виконання державних функцій, беручи до уваги Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб, який міститься в додатку до Резолюції 51/59 Генеральної Асамблеї від 12 грудня 1996 року [9].

Інше визначення поняття суддівської доброчесності надається у звіті «Суддівська етика – принципи, цінності та якості» Генеральної Асамблеї Європейської мережі рад юстиції у 2010 році. Суддя виконує обов'язки доброчесно, в інтересах правосуддя та суспільства. Він повинен поводитися доброчесно як у публічному, так і в приватному житті. З принципу доброчесності випливають два обов'язки: обов'язок бути непідкупним та обов'язок зберігати гідність та честь.

Саме порядність та не підкупність визначають як один із ключових аспектів. Порядність зобов'язує суддю утримуватися від будь-якої безтактної або неделікатної поведінки, а не тільки від протиправної/протизаконної поведінки.

Суддя виконує свої суддівські функції, уникаючи фаворитизму. Присвячує основну частину свого робочого часу судовій діяльності. Забезпечує правильне використання ресурсів, наданих йому для здійснення правосуддя, не зловживає цими ресурсами і не використовує їх не за призначенням.

Суддя не намагається знайти зв'язки (використати необґрунтоване втручання), щоб отримати переведення, призначення або просування по службі. Не здійснює дій для того, щоб отримати переваги для себе або інших.

Суддя виконує свої функції добросовісно, застосовуючи процедурні правила,

проявляючи повагу до гідності осіб і діючи в рамках закону.

Поводиться ввічливо та керується інтелектуальною порядністю у стосунках з усіма професіоналами системи правосуддя, секретаріатом, помічниками, адвокатами та іншими правниками, магістратами, сторонами справи та з пресою. Честь вимагає від судді як на роботі, так і в приватному житті робити все можливе для підтримання іміджу судді, суду та системи правосуддя [13].

Як бачимо, чесність та гідність, порядність та не підкупність стоять на одному рівні за значимістю в очільників європейських структур юстиції, що є показовим з погляду важливості того, щоб не зупинятися на певних аспектах, проводити оцінку доброчесності об'єктивно і безпідставно не нівелювати значення окремих критеріїв.

Саме дотримання високих стандартів поведінки, відстоювання їх з метою підвищення довіри суспільства до судових органів має першорядне значення для підтримання незалежності судової гілки влади.

У своїй роботі Віта Федорович до основних рис доброчесної поведінки у сфері професійної діяльності суддів віднесла:

- професійну чесність;
- гідність;
- справедливість;
- тактовність;
- професійний обов'язок [14].

Доброчесність як поняття дає визначення необхідної етично-правової складової частини професійно-соціальної діяльності суддів, визначає межу і спосіб поведінки судді, що базується на дотриманні етичних принципів і правил поведінки, шанобливому ставленні до громадян та чесності у особі власного життя, виконанні своїх професійних обов'язків та розпорядженні ресурсами держави.

Варто погодитися з Л. Є. Зуєвою щодо необхідності трактування поняття доброчесності у широкому сенсі феномену, що зумовлено суспільним буттям, економічним базисом та попередньою залежністю від системи цінностей, які пропонує суспільство, а також від умов соціального спілкування, способів функціонування громадської думки та способів регуляції [5].

Висновок

Виходячи з цього, можна дійти висновку щодо наявності концепцій та моделей визначення доброчесності суддів (кандидатів), але відсутності нормативного закріплення цього поняття. Це спричинює прогалини та можливість маніпуляції цим поняттям органами, які здійснюють добір суддів.

ВККС варто розробити та впровадити деталізовану методологію визначення доброчесності кандидатів на посаду суддів, спираючись на індикатори доброчесності, які закріплені в Кодексі судової етики, Бангалорським принципам поведінки суддів, а також використовуючи практику роботи Комісії з відбору суддів інших країн. У майбутньому, після набуття власної усталеної практики щодо визначення доброчесності, впровадити власну методологію, враховуючи українські реалії.

Доброчесність кандидата на посаду судді є не менш важливою ознакою та критерієм довіри до судової влади, ніж доброчесність судді. Чітке визначення критеріїв доброчесності також дає змогу кандидату оцінити вимоги і вирішити, чи брати участь у конкурсі на посаду судді, щоб забезпечити себе від публічності у разі невідповідності встановленим критеріям, тобто самоусунути від участі у доборі.

Також важливою рекомендацією є піднесення вимоги доброчесності судової влади на рівень принципу організації та здійснення її функцій, закріплення цього принципу в законах та підзаконних нормативно-правових актах.

У зв'язку з вищезазначеним перспективою подальших наукових досліджень має бути розроблення методології визначення доброчесності кандидатів як на посаду судді, так і на посади державних службовців інших гілок влади.

Список використаних джерел:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 31. – Ст. 545 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпін: ВТФ «Перун», 2009. – С. 1383.
3. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики: Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с.
4. РЕЗОЛЮЦІЯ 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року. Бангалорські принципи діяльності судді: прийнята 19.05.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_j67.
5. Зуєва Л. Е. Доброчесність судді: система духовно-рефлексивного виміру / Л. Е. Зуєва // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2017. – № 1(2). – С. 90-99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlur_2017_1%282%29_13.
6. Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відпо-

відності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженим рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України № 143/зп-16 від 03.11.2016.

7. Кодекс Суддівської Етики : затверджено XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року.

8. Code of Conduct for United States Judges/ <http://www.uscourts.gov/judges-judgeships/code-conduct-united-states-judges>.

9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Конвенція від 31.10.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU03129.html <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.

10. Критерії оцінки в процесі відбору суддів : Витяг з Посібника для членів Комісії з відбору суддів (Марла Грінштейн, США).

11. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1699-18/print>.

12. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2453-17/print>.

13. Звіт «СУДДІВСЬКА ЕТИКА – ПРИНЦИПИ, ЦІННОСТІ ТА ЯКОСТІ», Генеральна Асамблея Європейської мережі рад юстиції, 2010.

14. The global corruption barometer 2013 is the biggest ever survey tracking world-wide public opinion on corruption / Transparency International [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.transparency.org/_view/publication/8064

15. Федорович В. Загальнотеоретичні підходи до визначення недоброчесної поведінки судді в системі загальнодержавних заходів протидії корупції / Віта Федорович // Національний юридичний журнал: теорія та практика. – 2015. – № 6. – С. 14-17.

16. Ставлення громадян України до суспільних інститутів, електоральні орієнтації : Соціологічне дослідження Центру Разумкова (Київ-2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://razumkov.org.ua/uploads/socio/Press1017.pdf>.

В даній статті проаналізовано поняття доброчесності, яке використовується в українській науці, а також за рубежом, ключова роль цього поняття в процедурі відбору суддів. Визначені основні критерії та практика визначення доброчесного поведіння в Україні та інших державах світу та Європи. Дані рекомендації по усуненню прогалин в трактуванні окремих термінів та неоднозначності формулювань.

Ключевые слова: отбор судей, добродетель, принципы, пробел, Высшая квалификационная комиссия судей.

This article analyzes the notion of integrity used in Ukrainian science as well as abroad. The key role of this concept in the selection procedure of judges. The main criteria and practice of determining the integrity of behavior in Ukraine and other countries of the world and Europe are determined. Recommendations for eliminating gaps in the processing of individual terms and the ambiguity of the wording are provided.

Key words: selection of judges, integrity, principles, gap, High Qualifications Commission of Judges of Ukraine.